

# Andrzej Franciszek Dziuba

---

"Saint Raphael Kalinowski: an introduction to his life and spirituality", Szczepan T. Praskiewicz, Washington D.C. 1998 : [recenzja]

---

Collectanea Theologica 70/4, 207-209

---

2000

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej [bazhum.muzhp.pl](http://bazhum.muzhp.pl), gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

a także dla zwyczajnych chrześcijan, którzy pragną być wierni duchowi Ewangelii. Zgodność serca oraz wiary z działaniem i *vice versa* jest oczekiwaniem, które chyba w niczym nie utraciło swej aktualności, choć może jest dziś inaczej nazywane.

Historyczna i chyba definitywnie zamknięta – w dawnym sensie – rzeczywistość rycerskości współcześnie przybiera jednak chyba inne i nowe formy nadal aktualne, Chodzi tu zwłaszcza o niezwykle bogactwo tego co niesie współczesna przynależność do autentycznych zakonów rycerskich. Kawalerowie stają tutaj jako współcześni rycerze, zwłaszcza w bogactwie tego wszystkiego, co niesie sobą historyczna i twórcza prawda dobra, piękna, sprawiedliwości i miłości. Zatem bycie kawalerem dziś czerpie szeroko i twórczo z ducha rycerskości i tego wszystkiego co to oznaczało w przeszłości i oznacza dziś.

*ks. Andrzej Franciszek Dziuba, Warszawa*

Szczepan T. PRASKIEWICZ OCD, *Saint Raphael Kalinowski: An Introduction to His Life and Spirituality*, Translated by Thomas Coonan, Michael Griffin OCD, and Lawrence Sullivan OCD, ICS Publications, Institute of Carmelite Studies, Washington, D.C. 1998, ss. 68.

Drogi życia chrześcijańskiego – zapoczątkowane zawsze w sakramencie chrztu św. – stanowią wyzwania, w których spełnia się osobowe świadectwo wiary. W sensie bardziej ogólnym przybiera ono drogi określonego powołania, które jest zawsze niepowtarzalnym i jedynym w swoim rodzaju zadaniem darem ziemskiego pielgrzymowania. Każdy podejmuje je, choć owoc tej drogi jest bardzo zróżnicowany.

Każda droga chrześcijańska ma jednak, obok innych, jedną z ważniejszych cech wspólnych, tj. wszyscy ochrzczeni powołani są do świętości. Taka opinia to nauka Vaticanum II, za którą należy wyrazić wdzięczność, bowiem tradycja jakby wyłączała niektórych z tego daru i zobowiązania. To zadanie i zobowiązanie wypełnione zostaje przez wielu, ale jednak tylko przez niektórych w stopniu heroicznym. Niektórzy z nich zostają nawet wyniesieni do chwały ołtarzy w procesach beatyfikacyjnych, a następnie kanonizacyjnych. Kościół zatem oficjalnie i uroczysto potwierdza świadectwo świętości ich życia oraz stawia ich jako przykłady i szczególnych orędowników wobec Boga.

Szczepan T. Praskiewicz opublikował kolejną pracę o św. Rafała Kalinowskim, kanonizowanym przez papieża Jana Pawła II. Przed stroną tytułową zamieszczono notę biograficzną o autorze (s. 2). Warto dodać do niej, iż od 1999 r. pełni on także funkcję prowincjała Prowincji Krakowskiej Karmelitów Bosych z siedzibą w Krakowie. To właśnie Czerna oraz Wadowice, miejsca karmelickiego życia i działalności św. Rafała, znajdują się na terenie jurysdykcyjnym Prowincji Krakowskiej. Zatem autor

podejmuje w swym urzędzie także szczególną odpowiedzialność za tę wielką tradycję znaczoną świętością.

Całość książki otwiera spis treści (s. 5) oraz wstęp S. Payne, wydawcy, który podaje ważne informacje dotyczące historii publikowanego tekstu (s. 6).

Zasadniczy blok treściowy książki składa się z trzech części, podzielonych na mniejsze zbiory tematyczne (s. 7-57). Natomiast przypisy zamieszczono w końcu dzieła, zapewne ze względów edytorskich (s. 58-68).

Część pierwsza nosi tytuł *Główne etapy jego życia* (s. 7-23). Ukazany tu został najpierw obraz Polski czasów urodzenia Józefa, a następnie jego dzieciństwo i młodość. Z kolei opisano jego karierę wojskową jako oficera-inżyniera armii carskiej. Szczególnie ważny był następny etap, tj. udział w powstaniu styczniowym (1863) i jako konsekwencja postawy patriotycznej zesłanie na katorgę w Syberii. Po powrocie drogi zawiody Józefa do Paryża w świat wielkiej polskiej polityki emigracyjnej. Ostatni etap życia to już pokorna posługa karmelity bosego, o. Rafała.

*Elementy jego duchowości* to drugi blok tematyczny prezentowanej książki (s. 25-37). Autor omawia najpierw wizję kontemplacji w działaniu, wskazując jednocześnie, iż Święty był prekursorem współczesnego apostołstwa świeckich. W życiu kapłańskim dał się poznać jako nadzwyczajny spowiednik oraz ceniony kierownik duchowy. Już wówczas, zapewne dzięki osobistym doświadczeniom, był apostołem jedności chrześcijan. Z kolei Sz. T. Praskiewicz widzi go także jako zwiastuna odnowionej teologii życia zakonnego zaproponowanej zwłaszcza w nauczaniu Vaticanum II. Wreszcie wskazano jeszcze na maryjny charakter jego duchowości, po prostu Maryja była dla niego zawsze i we wszystkim.

Trzeci rozdział stanowi skromny, wręcz symboliczny, ale jednocześnie ciekawy wybór tekstów ze stosunkowo bogatego piśmiennictwa św. Rafała (s. 39-57). Cztery teksty dotyczą kolejno koncepcji Kościoła jako naszego domu, spowiednictwa, chrztu i ślubów zakonnych oraz Matki Bożej widzianej jako nadzieja świata.

Prezentowana książka o Szczepana T. Praskiewicza stanowi interesującą i jak się wydaje zwartą monografię poświęconą Świętemu karmelicie z Czernej. Dobrze, że znalazły się tu trzy podstawowe części, tj. *curriculum vitae*, szkic jego duchowości oraz kilka oryginalnych tekstów. W sumie tworzy to w miarę zwartą całość i może być dobrym wprowadzeniem w studium fenomenu chrześcijańskiego powołania spełnionego na drodze karmelitańskiej przez św. Rafała Kalinowskiego.

Należy z uznaniem powitać fakt publikacji o św. Rafale Kalinowskim w języku angielskim. Dzięki temu życie oraz duchowość św. Rafała staje się jakby jeszcze bardziej uniwersalna, dociera bowiem do szerokiej rzeszy czytelników tzw. jedyne-go języka światowego. Oczywiście, można czasem mieć zastrzeżenia odnośnie do pewnych myśli czy sformułowań angielskich. Być może wynika to z faktu dokonania przekładu z języka włoskiego, nie z polskiego oryginału. Ostatecznie nie naru-

sza to jednak zasadniczej propozycji zapoznania się z życiem i działalnością św. Rafała.

Należy zaznaczyć, jak to wskazuje wydawca (s. 6), iż *curriculum vitae* oraz ogólne omówienie duchowości św. Rafała ukazały się wcześniej, najpierw w postaci dwóch artykułów w „Rivista di Vita Spirituale” (1999 s. 214-237, 338-357), a następnie łącznie w postaci książeczki wydanej w Rzymie w 1990 r.

Ważnym i interesującym uzupełnieniem książki jest dwanaście reprodukcji fotograficznych. Przybliżają one graficznie zwłaszcza niektóre elementy życia i działalności Świętego. Zresztą ikonografia spełnia tu pozytywną rolę.

Wspomniany wybór tekstów z pism św. Rafała Kalinowskiego przygotowany został już wcześniej przez o. Czesława G i l a. Są to materiały pochodzące z następujących okresów: 29 III 1893 – Wadowice, 24 XI 1902 – Lwów, nieznaną datą i miejsce, 3 IX 1906 – Wadowice.

Z uznaniem należy odnotować bogate przypisy. Stały się one nie tylko elementem bibliograficznym, ale w wielu miejscach twórczymi dopowiedzeniami i uzupełnieniami zasadniczej narracji. Autor przybliżył tu m.in. pewne osiągnięcia badawcze publikowane w języku polskim. Zasadniczo jednak są to odwołania do tekstów źródłowych.

Prezentowane opracowanie karmelitańskiego prowincjała stanowi interesujące i syntetyczne przybliżenie życia oraz duchowości Świętego, jak to wskazuje zresztą wprost sam podtytuł. Wydaje się, iż wielu współczesnych czytelników oczekuje właśnie takiego zwięzłego, w miarę pełnego obrazu tej jakże ciekawej postaci duchowości karmelitańskiej. Praca ta wpisuje się w całokształt propagowania wielkiego bogactwa myśli wywodzącej się z całej tradycji karmelitańskiej. Trzeba tu podkreślić, iż Szczepan T. Praskiewicz ma w tej dziedzinie duże zasługi, będąc apostołem św. Rafała oraz innych reprezentantów tradycji Góry Karmel.

*ks. Andrzej Franciszek Dziuba, Warszawa*

Marian PASTUSZKO, *Sakrament pokuty i pojednania*. Wyd. „Jedność”, Kielce 1999, ss. 663.

Każda odpowiedzialna refleksja teologiczna wokół ludu Bożego Nowego Przymierza stawia szczególnie wyraźnie i jednoznacznie bogactwo zbawczego dzieła spełnianego nadal przez Jezusa Chrystusa, wcielonego Syna Bożego i posłanego w pełni czasów Mesjasza. Staje On jako Nowy Adam w nowej ekonomii zbawienia, a więc ekonomii zwycięskiej konfrontacji z grzechem ludzkości oraz grzechami poszczególnych osób. To odtąd w Chrystusie, z Chrystusem i przez Chrystusa spełnia się ostatecznie dzieło zbawienia ludzi i świata.